

C H U O N G : 6

HẾT THẤY CÁC chân bồi bàn tại nhà hàng Nokomis Lodge giữa rừng thông Ontario đều là sinh viên đại học. Người ta coi như là họ không được dự các cuộc khiêu vũ tại Nokomis Lodge... Họ chỉ đến "bắt địa" những thiếu nữ xinh đẹp nhất đám lôi đi chỗ khác, khỏi tay những ông lớn tuổi bảnh bao trong bộ đồ nỉ trắng. Mấy ông này chỉ còn nước đến tổ cáo với ông chủ nhà hàng. Các sinh viên phải làm việc, nhưng làm có bảy tiếng mỗi ngày. Ngoài thời giờ ấy ra, họ đi câu, bơi lội, hoặc dạo chơi trên những con đường rợp bóng mát. Martin thì trở về Mohalis, nhẹ nhàng, thoải mái và yêu Madeline như điên.

Chàng và nàng viết thư cho nhau, hoi tiếc, lễ độ, trước còn nửa tháng một lần, sau rồi mỗi ngày một lần, say mê nồng nhiệt. Suốt mùa hè, nàng bị đưa về quê nhà, gần Ohio, giáp ranh với Winnemac, một tỉnh lớn hơn Elk Mills, quê của Martin, nhưng nóng hơn và kém đông đúc với những xưởng chế tạo bé nhỏ. Nàng

than thở trên suốt một trang giấy với những dòng chữ rời rạc yếu ớt :

"Có lẽ chúng ta chẳng còn bao giờ gặp nhau nữa, nhưng em muốn nói để anh biết em rất quý tất cả những câu chuyện chúng ta đã nói với nhau về khoa học, về lý tưởng, về giáo dục, v.v... Bây giờ em lại càng hiểu rõ hơn và quý hơn, vì ở đây, mỗi khi em phải nghe mấy anh hủ-lậu ba-hoa toàn những truyện sấm xe hơi hay truyện phải trả công cho đầy tớ gái bao nhiêu, v.v... và v.v... ồ, thực khổ chết đi được. Anh đã cho em rất nhiều nhưng em cũng đã tặng anh chút ít gì đó, phải không anh ? Em có thể nhầm lẫn không anh, chắc em không thể luôn luôn nhầm lẫn, anh nhỉ ?"

Martin cảm-xúc thở-than :

"Ồ, em yêu của anh, em bé bỏng của anh! Em đâu có luôn luôn nhầm lẫn ! Tội nghiệp em, em bé bỏng yêu quý của anh !"

Vào khoảng giữa mùa hè, chàng nàng lại cương-quyết đính hôn lại với nhau, và, tuy chàng hơi bị bối-rối vì một cô thu ngân của nhà hàng, một cô giáo trẻ trường Wisconsin có đôi mắt cá chân đẹp và nụ cười si đại, nhưng chàng nhớ Madeline vô tả, đến nỗi có đêm thao thức hàng giờ đồng hồ không ngủ.

[REDACTED]

chàng tính xin nghỉ việc để về ngay với người yêu, hưởng sự chiều chuộng âu yếm của nàng.

Chuyến xe lửa đi về sao mà chậm đến thế, sốt ruột đến chết đi được, khi xuống ga Mohalis, chàng phát sốt lên vì những ảo tưởng về nàng. Hai mươi phút sau, chàng và nàng đã ôm chầm lấy nhau trong gian phòng khách tĩnh mịch ở nhà nàng, và thực thế, đúng hai mươi phút sau đó, nàng đã bắt đầu chế nhạo Clif Clawson, các cuộc đi câu cá, và tất cả các giáo sư, nhưng thấy chàng giận, nàng đành phải xụt xùi nước mắt, chịu thua chàng.

II

Niên khóa thứ ba của chàng như một cơn lốc. Nào là buổi sáng phải đi nghe giảng về phép chẩn-đoán bệnh, về khoa giải-phẫu, khoa thần-kinh, khoa hộ-sanh và phụ-khoa y-học; nào là buổi chiều thi dự lớp thực-nghiệm ở bệnh-viện, nào là giám-thị việc chế-tạo chất cấy vi-trùng và khử trùng những đồ thủy-tinh cho Gottlieb; nào là dạy tân sinh cách xử dụng máy hiển vi, máy lọc, máy hấp; nào là thỉnh thoảng đọc một trang về khoa-học Pháp hay Đức; nào là không ngớt hỏi thăm Madeline. Phải làm cho hết ngàn ấy công việc, lúc nào chàng cũng tất bật đến bán loạn cả tâm thần, và trong cái lúc bận tối tăm mắt mũi nhất,

chàng bắt đầu tự làm một công cuộc nghiên cứu riêng... Bước những bước đầu tiên thơ mộng lên những ngọn núi chưa có dấu chân người đi tới.

Chàng đã chích thuốc trừ bệnh thương hàn vào mấy con thỏ, và chàng tin rằng nếu đem huyết-thanh rút ở mấy con vật miễn dịch ấy ra trộn với vi-trùng thương-hàn, thì các vi-trùng này tất chết. Không may - chàng thấy - những vi-trùng này vẫn sống phây-phây. Chàng đâm ra lúng-túng; chàng chắc rằng kỹ thuật của chàng còn vụng, nên thử đi thử lại nhiều lần, làm việc cho tới nửa đêm, thức cho tới sáng để suy nghĩ về các điều ghi chép của chàng. (Tuy trong thơ gởi cho Madeline, chữ chàng viết nguệch-ngoạc, khác nhau, nhưng trong những tờ ghi chép thì hết sức rõ ràng chính xác), khi chàng biết chắc là Tạo-Hóa đã nhất quyết làm một việc chẳng nên làm, chàng tìm đến Gottlieb, thú nhận sự thất-bại và cãi lý :

"Mấy con vi-trùng khốn nạn lẽ ra phải chết trong huyết thanh miễn dịch này, nhưng nó lại không chết. Chắc lý-thuyết có chỗ nào sai".

Gottlieb đập mấy tờ giấy dương cầm xuống bàn, nói tức :

- Này cậu, có phải cậu định chống lại

[REDACTED]

khoa học đấy phải không ? Cậu cho rằng cậu có đủ khả-năng, hứ, để công-kích các định-lý về thuyết miễn-dịch hần ?

- Thưa giáo sư, con xin lỗi giáo sư. Con chẳng cần biết định-lý là cái gì; con chỉ biết đây là những điều con tìm thấy. Thành thực mà nói, con đã thử đi thử lại, và kết quả vẫn thế, giáo sư thấy đấy. Con chỉ tin ở những điều con nhận xét thấy.

Gottlieb hớn-hở nói :

- Con của ta, ta nhân danh giám mục ban phước lành cho con ! Đường lối như vậy mới đúng ! Con hãy nhận xét những điều nhận xét của mình, và nếu thấy nó bẻ queo tất cả những quan điểm đẹp đẽ, chính xác của khoa-học thì cứ việc quẳng những quan điểm đó đi! Martin à, ta rất vui mừng về con. Nhưng bây giờ hãy đi tìm xem cái nguyên-do tại sao, cái nguyên-lý căn-bản đi.

Bình thường, Gottlieb chỉ gọi chàng là Arrowsmith hay là "anh" hay là "cậu". Khi bực mình thì ông kêu chàng - hay bất cứ một sinh viên nào - là "Bác-Sĩ". Chỉ những lúc nghiêm trọng, ông mới cho chàng cái hân-hạnh được ông kêu bằng cái tên "Martin", và cậu bé sượng rơn lên, chập chững đi tìm (nhưng chẳng bao giờ thấy) cái nguyên-do Tại Sao sự-vật lại sinh ra như vậy.

III

Gottlieb phải chèo đi Zenith, tới Tổng Y-Viện Zenith to-lớn đồ-xộ, để lấy một loại vi-trùng bình sung màng óc ở một bệnh nhân khác thường. Anh thu-ký chuyên việc tiếp khách - chỉ biết có mỗi việc ghi sổ những tên tuổi, địa-chỉ, nghề-nghiệp, và tôn giáo của bệnh nhân, và chẳng bao giờ quan tâm đến ai sống, ai chết, hoặc ai khắc nhổ lên tấm thảm đẹp màu xanh trắng trải trên sàn nhà thương, hoặc ai tới, ai đi để lấy vi-trùng bình sung màng óc, miễn là địa-chỉ ghi cho đầy đủ rõ ràng - anh vênh-vênh cái bộ mặt đáng ghét bảo chèo đi lên khu D. Qua những dãy hành-lang dài, những dãy phòng không có số trong có mấy bà già da mặt vàng ệch, mặc áo ngủ bằng vải thô, ngồi trên giường trở mặt nhìn ra, Martin đi lạng-quảng, làm ra vẻ quan trọng, để người ta tưởng mình là một bác-sĩ, nhưng kết cuộc chỉ thấy mình ngượng ngùng lúng-túng vô kể.

Chèo đi qua mặt các cô điều-dưỡng thật nhanh, khẽ gật đầu chào họ, theo kiểu (hay điệu bộ mà chèo cho là kiểu) của một bác-sĩ giải-phẫu trẻ tuổi tài cao học rộng, đương có việc vội phải đi mổ cho bệnh nhân ngay. Chèo mãi nghĩ làm ra vẻ một bác-sĩ giải-phẫu trẻ tuổi tài cao học rộng nên đi lạc đường, đến lúc biết ra thì thấy mình đương ở trong một

[REDACTED]

khu toàn những phòng riêng. Trẻ mất rồi, chàng không còn thời giờ làm điều bộ quan trọng nữa. Giống như các chàng trai khác, chàng ghét phải thú thật mình dốt, phải hỏi thăm đường lối, nhưng chàng cũng đành phải ngừng lại ở cửa một phòng ngủ trong có một nữ điều-dưỡng tập-sự đương cầm chổi lau sàn.

Nàng là một cô tập-sự người bé nhỏ, mảnh mai, mặc một chiếc áo choàng vải thô xanh, đeo một chiếc yếm trắng rộng, đầu quấn một chiếc khăn buộc bằng một sợi dây thung... một bộ đồng phục trông bản như cái thùng nước lau nhà của nàng đang dùng. Nàng liếc mắt nhìn lên rất nhanh và trâng-tráo như một con sóc vừa thoát hiểm.

Chàng nói :

- Này cô, tôi muốn đến khu D.

Nàng đáp lùng-khùng :

- Ông muốn đến đó à !

- Phải ! Tôi muốn đến đó. Nếu tôi có thể làm cô phải ngưng công việc...

- Không sao. Cái con mụ giám-thị trời đánh ấy bắt tôi phải lau sàn nhà, mà công việc chúng tôi đâu có phải là lau sàn nhà, vì mụ bắt được tôi đương hút thuốc lá. Cái con mụ ấy đến kinh-khủng. Nếu mụ bắt gặp một đứa bé như anh lớn-vớn ở đây, mụ sẽ kéo tai anh tống cổ ra ngoài ngay.

- Này cô bé này, nếu cô muốn biết...

- Ồ ! "Này cô bé này, nếu..." nghe thật

đúng giọng ông giáo già của tụi này đi đâu về!

Cái lối nói đùa lưng-khùng của nàng, cái lối nàng đối đáp chàng như thể hai người là hai đứa trẻ lè lưỡi trêu tức nhau ở một ga xe lửa, làm cho chàng trai trẻ phụ-tá quan-trọng của Giáo-Su Gottlieb phải bực mình.

Chàng gất lên :

- Tôi là Bác-Sĩ Arrowsmith, và tôi được biết : Ngay cả nhân-viên tập-sự cũng phải học cho biết bốn-phận thứ nhất của một nữ điều-dưỡng là phải đứng lên khi nói chuyện với một bác-sĩ ! Tôi muốn kiểm khu D. để lấy một giống... nếu cô muốn biết thì tôi cũng nói cho mà nghe !... một giống vi-trùng rất nguy hiểm, và nếu cô vui lòng chỉ cho tôi...

- Ối chớ chớ ! Lại chết tôi lần nữa rồi. Tôi hình như chưa quen với kỷ-luật nhà banh này. Thôi cũng được. Tôi đứng lên vậy. (Rồi nàng đứng lên. Mỗi cử động của nàng mềm mại uyển chuyển như dáng một con mèo đang chạy). Xin mời ông đi trở lại, quẹo về bên phải rồi rẽ về bên trái. Tôi thực vô lễ quá, xin lỗi ông nhé. Nhưng nếu ông thấy mấy cha bác-sĩ già mà nữ điều-dưỡng phải tỏ ra khúm-núm... Nói thực chứ, thưa Bác-sĩ... nếu quả ông là Bác-sĩ thật...

Chàng vừa rút lui vừa giận dữ :

- Tôi thiết tưởng tôi khỏi cần chúng

minh với cô !

Suốt đường đi tới khu D. chàng vẫn hậm hực tức về những lời chế-giễu bóng gió của nàng. Chàng là một khoa-học-gia siêu việt, đâu có thể chịu nhục-nhã để cho một cô tập-sự điều-dưỡng đối-xử vô-lẽ được ... một cô tập-sự quá tầm-thường, một thiếu-nữ gầy gò mảnh-khảnh như là người ở miền Tây tới. Chàng nhắc lại lời trách mắng của chàng : "Tôi thiết-tưởng tôi khỏi cần chứng-minh với cô!" Chàng lấy làm tự-đắc vì đã tỏ ra cao-kỳ, kiêu hãnh. Chàng tương-tương lúc chàng kể lại truyện này với Madeline rồi kết-luận rằng : "Anh chỉ diễm-nhiên bảo nàng, "Này cô bé này, tôi biết cô không phải là người tôi cần phải giải-thích rõ nhiệm-vụ của tôi ở đây !" Anh bảo cô ta thế đấy, và cô ta 'lúa' quá."

Nhưng sau khi chàng đã gặp người sinh-viên nội-trú giúp chàng lấy được chất tủy xương sống người bị sung màng óc rồi, hình-ảnh cô ta vẫn không "lúa" đi trong lòng chàng một chút nào. Cô ta vẫn ở trước mặt chàng, kiên-trì, khiêu-khích. Chàng cần phải gặp lại nàng một lần nữa, nói cho nàng hiểu. Nhà khoa-học trẻ tuổi khiêm-tốn lắm - bầm : "Cho dầu một người quan-trọng hơn cô ấy đi nữa, một nhân-vật quan-trọng hơn những nhân-vật quan-trọng mình đã gặp từ trước tới nay, mà xúc-phạm tới mình, tưởng mình sẽ để yên cho đi chắc!"

[REDACTED]

Chàng rảo bước quay lại phòng nàng, và hai người đứng nhìn nhau tròn trọc một lúc rồi chàng mới nhớ ra rằng chàng chưa chuẩn bị sẵn những lời để mặt-sát nàng một trận. Lúc này nàng đã lau xong sần, đã cởi bỏ chiếc khăn bịt đầu, tóc nàng óng như tơ, vàng như mật, đôi mắt xanh và bộ mặt ngây thơ như con nít. Nàng chẳng có một vẻ gì là lao - công trong bệnh viện cả. Chàng tưởng chừng như nàng đang chạy xuống dốc đồi, trèo lên một bao rơm.

Nàng trịnh trọng nói :

- Ồ, lúc này tôi không có ý định võ lễ đâu. Tôi chỉ... bị lau nhà nên tôi tức quá. Thực ra tôi thấy anh rất hiền, và tôi xin lỗi đã làm mất lòng anh, nhưng trông anh trẻ quá chưa thể đậu bác sĩ được.

- Không. Tôi không phải là bác sĩ. Tôi chỉ là một sinh-viên y-khoa. Lúc này tôi chỉ khoác lác mà thôi.

- Tôi cũng vậy !

Tự nhiên chàng cảm ngay thấy có một tình đồng bạn nhanh chóng và trọn vẹn đối với nàng, một tình giao hữu không có một chút gì màu mè, phải giữ miết với nhau như chàng đã phải đương đầu với Madeline. Chàng nhận thấy nàng là người đồng hạng với chàng. Tuy nàng có vẻ tầm thường, hài hước, ăn nói không giữ gìn ý tứ, nhưng nàng cũng lịch thiệp, biết giấu lại những trò lừa bịp, có thể có đức

[REDACTED]

tính trung-trực, trung-trực một cách quá tự nhiên, quá dễ-dãi nên không có vẻ gì là quá cảm nữa. Giọng chàng nghe rất linh hoạt, tuy chàng nói vồn vện có một câu :

- Cái nghề tập sự làm điều-dưỡng này, tôi xem có vẻ cực nhọc lắm nhỉ.

- Chẳng đến nỗi cực nhọc cho lắm, cũng chỉ lãng mạn như một con sen... như chúng tôi quen gọi ở Dakota mà thôi.

- Cô ở Dakota tới à ?

- Vâng, ở một tỉnh đại đóm nhất... có những ba trăm sáu mươi hai dân số... trong toàn cõi tiểu bang North Dakota... Wheatsylvania. Anh ở y-khoa đại-học phải không ?

Nếu có một nữ điều-dưỡng khác đi qua, thì hai cô cậu lại làm ra bộ dương mãi nói chuyện với nhau về công việc của nhà thương. Martin đứng ở cửa, nàng thì đứng cạnh thùng nước lau nhà. Nàng đã bịt lại chiếc khăn lên đầu, khăn bông lên che lấp cả làn tóc óng mượt của nàng.

- Vâng, tôi là sinh-viên năm thứ ba trường thuốc ở Mohalis. Nhưng chẳng hiểu sao tôi không thích học thuốc cho lắm. Tôi thích về bên phòng thí-nghiệm. Chắc tôi sẽ chuyên về vi-trùng-học, và sẽ làm loạn lên với một vài lý-thuyết lếu-láo về miễn dịch. Và tôi không ưa lối làm việc ở bệnh viện.

- Tôi rất mừng thấy anh không thích làm

việc ở bệnh viện. Chúng tôi làm việc ấy ở đây. Anh phải nghe mấy ông đốc, mấy ông già phì nộn đối-dãi ngọt-ngào nhất với binh - nhân... song đối với điều-dưỡng viên thì la-lối om sòm. Còn công việc ở phòng thí-nghiệm... có thể là một cái gì chân-chính. Tôi chắc anh không thể nào bịp được vi-trùng... tiếng Anh gọi là gì nhỉ... bacteria hay bacterium nhỉ?

- Không, đây là... Thế người ta gọi cô là gì nhỉ ?

- Tôi ấy à ? Ồ một cái tên quê mùa xấu xí Leora Tozer.

- Leora thì có gì là xấu ? Đẹp là khác.

Tiếng chim giao-phối rạt-rào, tiếng hoa xuân trong bầu không-khí yên-tĩnh, tiếng chó mơ-màng sủa giữa canh khuya , ai là người chẳng ghi lấy những tiếng đó để không làm gì khác hơn là sáo đi sáo lại. Và câu truyện của Martin và Leora nói với nhau cũng vậy, cũng tự-nhiên, cũng thường-sáo, cũng ngây - thơ vụng-về, cũng xác-thật, cũng đẹp-dẽ một cách vĩnh-cửu bất-diệt như những tiếng cổ-sơ kia, câu truyện của hai người mê - man trong nửa tiếng đồng hồ ấy đã khiến cho người này nhận thấy ở người kia có một phần bản-chất giống mình từ trước vẫn mơ-hồ thiếu-sốt, đến bây giờ mới vui-mừng kinh-ngạc tìm ra. Họ tíu tít nói truyện với nhau như một đôi nam nữ nhân-vật trong một truyện cổ-tích nhạt-nhẽo, như hai công-nhân phải làm việc cực nhọc, như

hai kẻ quê mùa khoác lác, như một ông hoàng
tử với nàng công chúa. Truyện của họ nghe
từng câu một thì thật là ngớ ngẩn, chẳng có
mạch lạc gì cả, nhưng nếu đem tổng hợp lại
thì thật là khôn ngoan, minh mẫn và quan
trọng như sóng găm, gió hú.

Chàng nói với nàng rằng chàng rất kính
phục Gottlieb, rằng chàng đã đi ngang qua xứ
North Dakota của nàng trên một chuyến xe lửa,
rằng chàng là một tay chơi khúc-côn-cầu cừ-
khôi. Nàng thì nói với chàng rằng nàng rất
mê lối dân ca phúng-thích, rằng cha nàng là
ông Andrew Jackson Tozer sinh quán ở miền
đông (ý nói là ở Illinois), rằng nàng chẳng
thiết gì cái nghề làm điều dưỡng này. Nàng
chẳng có tham-vọng gì riêng tư và đặc-biệt,
sở dĩ nàng tới đây là vì nàng ưa phiếu lưu,
rằng nàng chẳng được lòng mục giám-thị nữ
điều-dưỡng cho lắm, nàng có ý nói rằng nàng
cũng cố làm ăn ngoan ngoãn, nhưng rồi cứ bị
những con bán loạn lôi cuốn dây dưa với những
vụ bậy bạ nửa đêm trốn đi chơi. Trong câu
truyện của nàng chẳng có gì là dửng cảm cả,
nhưng lối kể truyện một cách bình tĩnh của
nàng làm cho chàng có cảm tưởng thấy câu
truyện vui vui và có dũng khí.

Chàng ngắt lời nàng, hỏi giọng thành
khán :

- Giờ nào cô có thể chuồn ra ngoài ăn

com được ? Chiều nay ?

- Nhưng...

- Xin cô vui lòng nhận lời cho.

- Thôi được.

- Máy giờ tôi có thể đến đón cô ?

- Theo ý anh, tôi có bắt buộc phải...

Thôi được, bây giờ vậy.

Suốt đường đi về Mohalis chàng cứ hết bực mình lại vui sướng. Nghĩ đến truyện một ngày phải đi về Zenith hai lần đường xa xa xôi, chàng tự mắng mình là ngu; chàng nhớ mình hiện đương đính hôn với một thiếu nữ tên là Madeline, chàng thắc mắc về truyện thiếu trung thành với vị-hôn-thê, chàng tự nhủ rằng Leora Tozer chỉ là một cô điều-dưỡng giả mạo, thất học, chẳng khác gì một con sen con đỏ, và xác lác như một thằng bé bán báo; chàng quyết định, mấy lần quyết định sẽ gọi điện thoại cho nàng để hủy bỏ lời hứa hẹn đi.

Tuy nhiên chàng đã trở lại bệnh - viện lúc bảy giờ thiếu mười lăm.

Chàng phải ngồi chờ mất hai mươi phút trong phòng khách chẳng khác gì phòng khách của một hãng xe đò đám ma. Chàng chợt thấy lo sợ hoảng hốt. Chàng tới đây làm cái gì ? Đi với nàng chắc chẳng có gì thú vị, chàng có cảm tưởng như bữa ăn sẽ kéo dài không bao giờ xong và suốt buổi sẽ buồn đến chết đi

[REDACTED]

được. Chẳng biết rồi chàng có nhận ra nàng trong bộ thường phục không nhỉ ? Nhưng chàng bỗng bật đứng dậy. Nàng ở cửa phòng kia kia. Bộ đồng phục màu xanh âm đạm không còn nữa, nàng mảnh mai nhẹ nhàng như một cô bé con, trong bộ áo lộng lẫy như của một nàng công chúa, chạy thành một đường thẳng tắp từ chiếc cổ cao và bộ ngực trẻ trung non nớt xuống tới hai bàn chân nàng. Chàng cầm tay nàng khoác vào tay mình rất tự nhiên, và cùng nhau ra khỏi bệnh viện. Nàng đi bên cạnh chàng, chân hơi rún rẩy như khiêu vũ, có vẻ bẽn lẽn hơn trong lúc trang nghiêm thừa-hành chức - vụ, nhưng đầu ngẩng lên nhìn chàng một cách tin tưởng.

Chàng hỏi :

- Thấy anh đến em có vui không ?

Nàng có vẻ đắn đo suy nghĩ. Nàng có lối tinh nghịch, vờ làm ra vẻ phải suy nghĩ trịnh trọng, trước khi trả lời một câu hỏi rõ ràng giản dị như vậy, rồi sau nàng mới trịnh trọng (nhưng là kiểu trịnh trọng của một cô bé con, chứ không phải kiểu trịnh trọng đắn đo của một nhà chính trị hay của một ông giám đốc văn phòng nào) nàng gật đầu thú nhận :

- Vâng, em vui lắm. Em sợ anh đi rồi anh giận em vì đã hôn xược với anh, và em muốn xin lỗi anh, và... em thích thấy anh ham-mê môn vi-trùng-học của anh như điên như

[REDACTED]

dại. Em chắc em cũng hơi điên dại như anh. Bọn nội trú ở đây chúng nó quấy rầy hết sức, mà chúng nó toàn là cái thứ a... cái thứ cù lần, với cái ống nghe bệnh mới toanh và cái nhãn hiệu tước vị cũng mới toanh. Ồ... (Nàng nhắc lại, lần này trình trọng hơn bao giờ hết). Ồ, ý, vâng, thấy anh đến em vui lắm... Nhưng không biết mình chấp nhận như vậy có phải là ngu không nhỉ ?

- Em có là người đáng yêu thì mới chấp nhận như thế chứ.

Chàng thấy hơi ngây ngất vì nàng, và lấy cánh tay ép chặt bàn tay nàng.

- Anh có tin là em không để cho bất cứ một sinh viên hay một bác sĩ nào cũng rủ em đi chơi được đấy chứ ?

- Và em, Leora à, em có tin là bất cứ một cô gái đẹp nào anh cũng tìm cách rủ đi chơi không ? Anh muốn... anh cảm thấy bề nào rồi hai chúng mình cũng thân nhau. Có thể như vậy được không em ? Có thể như vậy được không em ?

- Em cũng chả biết nữa. Để xem xem. Mình đi ăn ở đâu đây nhỉ ?

- Đến Đại Lữ Quán (Grand Hotel).

- Đùng, anh ạ ! Đắt chết người. Trừ phi anh giàu ghê lắm thì không kể. Mà anh, đâu có giàu, phải không anh ?

- Không. Anh không giàu. Chỉ vừa đủ

[REDACTED]

tiền để học xong Trường Thuộc thối. Nhưng anh muốn...

- Mình đến Bijou, anh ạ. Tiệm ấy khá mà không mắc.

Chàng nhớ Madeline thường hay nói gần nói xa rằng đến Grand Hotel, là nhà hàng huy hoàng nhất ở Zenith mà ăn thì thực là tuyệt, mà đây là lần chót chàng nghĩ tới Madeline tới hôm đó. Chàng bị Leora Tozer thu hút mất cả tâm hồn.

Chàng không ngờ con gái ông Andrew Jackson Tozer lại thiếu thận trọng, không có thiên kiến, và ngay thẳng như vậy. Nàng không có lối đòi hỏi yêu sách như các thiếu nữ khác. Nàng không bao giờ có ý "Cải Tiến người Yêu" biến thành một con người khác, và cũng ít khi mịch lòng phật ý; không màu mè tình tứ mà cũng chẳng vô tình lãnh đạm. Từ trước tới nay, nàng là thiếu nữ đầu tiên chàng tiếp chuyện mà khỏi phải giữ-gìn ý tứ. Chàng nói một thôi một hồi tất cả tâm sự của chàng, một môn đồ của Gottlieb, không còn để cho nàng có dịp nói xen vào một lời nào. Đối với Madeline thì Gottlieb là một lão già nguy hiểm, đem tánh chất thiêng liêng của Hôn Nhân và của những bông huệ cúng trong Lễ Phục Sinh ra để mà giễu cợt. Đối với Clif Clawson thì ông là một người chán ngấy, nhưng Leora đã đổ mắt lên khi chàng đập bàn đem cái ý kiến

[REDACTED]

sai lầm của chàng ra để dẫn chúng ! "Cho đến bây giờ, ngay cả trong những công trình của Ehrlich, phần nhiều các công-cuộc khảo - cứu mới chỉ là thí-nghiệm và nhầm lẫn, vì người ta chỉ căn cứ vào kinh nghiệm, mà căn cứ vào kinh nghiệm là phương-pháp phản-nghịch với phương-pháp khoa-học, nhờ phương-pháp này người ta có thể tìm tòi đặt thành một luật chung chi-phối một nhóm các hiện-tượng khiến người ta có thể tiên đoán được những sự việc sẽ xảy ra".

Chàng nói một cách trịnh trọng, nhìn chòng chọc qua bàn thẳng vào mặt nàng, gần như là giận dữ. Chàng lại nhấn mạnh :

- Thế em đã thấy Gottlieb so với tất cả cái bọn bác-sĩ con buôn, cũng như cái bọn chuyên-viên khảo-cứu mà người ta sản xuất ra từng loạt một, như rập bằng máy, chuyên đi tìm bói những chi tiết nhỏ nhất, vo-ve trên đồng phân, khác nhau ở chỗ nào chưa ? Em đã hiểu ông ấy chưa ? Em đã hiểu chưa ?

- Dạ, chắc em hiểu rồi. Dầu sao đi nữa, em cũng chia sẻ nỗi lòng nhiệt-thành sốt-sắng của anh đối với ông ấy. Nhưng anh à, xin anh đừng có hò hét nạt nộ làm em sợ như thế nữa đi !

- Anh nạt nộ à ? Đâu anh có ý như vậy. Chỉ có điều khi anh nghĩ đến cái lối mà phần nhiều mấy ông giáo-sư ngu-si dốt nát chẳng có lấy một chút ý-thức gì về công việc của

ông ấy...

Thế rồi Martin lại thao-thao bắt tuyệt trở ngón sờ trường ra, và nếu Leora có không hiểu gì cho lắm về sự liên quan giữa sự hóa hợp của các kháng thể với công việc nghiên cứu của Arrhenius, thì nàng cũng ngồi yên vui về nghe chàng hùng biện, chứ không có trách khéo sửa nhẹ chàng như lối Madeline.

Mãi sau buộc lòng nàng phải nói cho chàng biết rằng mười giờ nàng phải có mặt tại bệnh viện, lúc đó chàng mới thốt ra rằng :

- Chết chưa, anh ba hoa nhiều quá! Chắc anh không làm phiền lòng em đấy chứ.

- Em thích nghe truyện anh.

- Nhưng anh nói về vấn-đề chuyên - môn nhiều quá, và nói to quá... Ồ, anh thực là thô-lỗ vụng về !

- Em chỉ mong được anh tin em là đủ. Em chẳng có thông minh tài giỏi gì, nhưng khi bọn đàn ông ở quê em cho rằng em có đủ thông minh để nghe hiểu truyện của họ thì em cũng thích lắm và... Thôi chào anh, về nhà !

Trong vòng nửa tháng, hai người đi ăn cơm với nhau hai lần, và cũng trong thời gian ấy, mặc dầu Madeline, vị-hôn-thê chân thật của chàng gọi điện-thoại cho chàng nhiều lần chàng cũng chỉ đến gặp có hai lần thôi.

Dần dần chàng biết hết gốc - tích của Leora. Nào bà cô của nàng bị bệnh nằm liệt giường ở Zenith, là cái cố để nàng có thể đi xa đến như vậy và tới học tập ở nhà thương này. Nào thôn Wheatsylvania ở North Dakota, có mỗi một đường phố nhỏ, cuối đường có những vựa thóc vựa lúa sơn đỏ. Nào cha nàng là ông Andrew Jackson Tozer, cũng có người kêu ông là Jackass Tozer, là chủ ngân-hàng, chủ xưởng bơ sữa, và chủ một nhà máy lúa, nên thành ra người quan-trọng nhất tỉnh, chăm đi lễ chiều Thứ Sáu, mỗi khi cho nàng hay mẹ nàng một xu nào là làm om-sòm cả lên; nào Bert Tozer, anh nàng, răng nhọn như răng sóc, đeo kính có sợi dây vàng mắc lên tai, làm thủ-quỹ, nào truyện tất cả nhân-viên trong cái ngân-hàng vốn-ven có mỗi một phòng làm việc của cha nàng. Nào những bữa ăn gà quay, sà-lát, và cà-phê ở Liên-Hợp Huynh-Đệ Giáo - Hội; nào những nông-gia người Đức theo giáo-phái Luther hát những bài cụ thánh ca Teuton, nào những người Hòa-lan, Bô-hê-miên, Ba-lan. Nào xung quanh làng, lúa mọc bát-ngát dưới vòm trời dày đặc những đám mây vĩ - đại. Và còn biết bao nhiêu là truyện khác nữa. Chàng hình dung thấy Leora luôn luôn là một "cô bé kỳ cục", khá ngoan-ngoãn, chịu làm hết những công việc nội-trợ buồn-tẻ, nhưng trong thâm tâm luôn luôn tin-tưởng chắc chắn rằng một ngày kia sẽ gặp được một chàng trai, dù có ở trong cảnh nghèo-nàn hay nguy - hiểm nào đi

chăng nữa, nàng cũng sẽ được trông thấy một thế giới đầy cảnh sắc huy-hoàng rực-rỡ ở bên chàng. Nghe nàng ngập-ngừng cố tả cho chàng thấy cuộc đời thơ ấu của nàng xong, chàng thốt lên :

"Em yêu, em chớ cần kể cho anh nghe truyện về em, anh cũng đã hiểu biết em rồi. Dù có thế nào đi nữa, anh cũng sẽ không để cho em vượt khỏi tay anh đâu. Em sẽ lấy anh..."

Họ nói chuyện với nhau, tay nắm tay, mắt nhìn mắt tỏ tình yêu đương, trong cái quán ăn ồn-ào náo-nhiệt ấy. Lời đầu tiên của nàng là :

- Em muốn gọi anh là Sandy. Tại sao em lại gọi thế ? Em cũng không biết nữa. Anh đâu có chút gì là quê mùa, nhưng dẫu sao thì Sandy có nghĩa là anh của em và... Ồ, anh, em yêu anh vô ngần !

Thế là Martin ra về hứa hôn với hai thiếu-nữ một lúc.

IV

Chàng đã hứa sáng hôm sau sẽ đến thăm

Madeline.

Theo bất cứ một quy-tắc luân-thường đạo lý nào chàng cũng phải tự cảm thấy mình chó má đê tiện, chàng tự nhủ chắc chắn chàng phải cảm thấy mình chó má đê tiện, nhưng chàng không thể nào làm đúng được như vậy. Chàng nghĩ tới lòng nhiệt thành đáng thương của Madeline, đến cái gác thượng mà nàng ví như "Hoa viên của Tỉnh Provence", đến những tập thơ đóng bìa da mềm mà nàng lấy đầu ngón tay vuốt-ve âu-yếm; đến cái cà-vạt nàng đã mua tặng chàng, đến lòng kiêu-hãnh của nàng vì bộ tóc của chàng, khi chàng chải mượt theo kiểu các nhân-vật thượng đẳng trong các hình ảnh in trong các tạp chí. Chàng đau buồn vì tội phụ bạc ăn ở hai lòng của chàng. Nhưng nỗi thất lạc của chàng đều tiêu tan hết vì lòng chàng quyến-luyến Leora không rút ra được. Giao tình của Leora đã làm cho tâm hồn chàng khuây-khỏa. Có nhiều khi chàng đứng hẳn về phía Madeline bên bệnh viện Madeline, viện lẽ rằng Leora là một cô gái nhẹ dạ, tầm thường, lúc có một mình dám nhai kẹo cao su, và lúc ở giữa công chúng chắc chắn không biết giữ gìn móng tay cho trang nhã, cái tính xuềnh xoàng của nàng thực quý giá đối với tính xuềnh xoàng ở chính con người chàng, nó có giá trị chẳng khác gì lòng hoài vọng hay lòng sùng kính của con người ta, nó là cái bản-chất phàm-tục giúp cho nàng có tính vui vẻ

tự nhiên, cũng như nó giúp cho chàng có tính hiếu kỳ sôi nổi ham hiểu biết về khoa-học.

Qua ngày tức mệnh hôm sau, chàng như người mất hồn. Gottlieb hai lần hỏi chàng đã làm xong cái lớp thuốc cấy mới chưa, mà tính Gottlieb thì độc đoán, nghiêm khắc đối với những sinh-viên mà ông yêu hơn là đối với các sinh-viên khác. Ông cầu nhàu :

"Arrowsmith, anh thực là u-mê ám-chương! Trời ơi, chẳng lẽ suốt đời tôi cứ gặp phải những của nợ ? Chẳng lẽ cái gì tôi cũng phải làm một mình mãi. Martin, anh định hại tôi đấy à ? Hai, ba ngày hôm nay anh làm việc cầu thả quá !"

Martin vừa lảng đi chỗ khác vừa lăm-bắm "Mình khoái ông này quá!" Trong lúc tâm-thần rối loạn, chàng nhớ lại những nét xấu của Madeline, nàng hay trách móc, tính tự-phụ, ích-kỷ, bản-chất ngu-si dốt-nát. Chàng càng nghĩ càng tự đề cao mình lên, tự cho mình có một tư-cách nhân-phẩm nó khiến cho chàng nhận thấy một cách rõ ràng đặc ý rằng chàng phải bỏ rơi Madeline để cho nàng biết thân. Tối hôm đó, chàng tới thăm nàng, định bụng nếu nàng vừa mở miệng ra phàn-nàn một câu gì đó, thì lập tức chàng sẽ làm ầm lên, cuối cùng sẽ tha lỗi cho nàng, nhưng sẽ hủy bỏ lời hứa hôn giữa đôi bên và quyết tâm làm cho cuộc đời của chàng lại bình-dị như xưa.

Nhưng nàng không phản-nản lấy một tiếng.

Nàng chạy ủa tới chàng : "Anh yêu, trông anh sao có vẻ mệt mỏi thế này... mắt anh trông thờ thẩn. Anh làm việc nhiều quá sức phải không ? Tuần này, thấy anh không tới, em buồn hết sức. Anh à, anh đừng có tự-tử bằng cách làm việc như vậy nhé. Anh hãy nhớ là anh còn biết bao nhiêu là năm tháng trong đời anh để làm những công việc đẹp đẽ kỳ diệu. Không, anh đừng nói gì hết, anh hãy nghỉ cho khỏe đi đã. Má đi xem chiếu bóng rồi. Anh ngồi xuống đây đi. Anh coi, em xếp chiếc gối này để cho anh được thoải mái. Anh ngả lưng xuống một chút... nếu anh ngủ được thì ngủ đi một giấc... để em đọc anh nghe truyện "Cái hũ vàng" Chắc anh thích lắm".

Chàng quyết tâm sẽ không thích truyện ấy, và chàng cũng chẳng có năng khiếu gì về hài hước cả, chàng khó có thể thưởng thức được, nhưng câu truyện khác thường làm cho chàng phải chú ý. Tuy giọng Madeline nghe chát chúa quê mùa, so với giọng ngọt ngào ẻo oài của Leora, nhưng Madeline hăm hở đọc, khiến chàng thấy nguỵng và xấu hổ vì có ý định làm khổ nàng. Chàng thấy chính Madeline, với tính tự cao tự đại của nàng, mới là cô gái ngây thơ trẻ con, còn Leora không biết tự lượng, và sợ hãi là cái gì, Madeline mới là người đã thành thực, đã dư sức làm bá chủ một thế giới thực tại. Những lời trách móc

chàng đã sắp sẵn để áp đảo Madeline đều tiêu tan dấu vết.

Nàng chợt đến bên chàng năn nỉ : "Vắng anh, em thấy lẻ loi quá, suốt cả một tuần!"

Thành thử, chàng hóa ra phản bội cả hai người đàn bà. Chính Leora đã làm cho chàng bị kích động không thể nào cưỡng nổi ; và chính hiện tại chàng đương tơ tưởng tới Leora, đương thực sự vượt ve Leora; ấy thế mà chính Madeline lại là người đương được hưởng lòng khao-khát yêu đương và bàn tay vượt ve ấy của chàng.

Nghe nàng thủ-thỉ : "Thấy anh đến đây vui sướng, em cũng được vui sướng," chàng không thể nói năng gì được nữa. Chàng muốn kể cho nàng nghe truyện về Leora, muốn reo mừng hò hét lên về Leora, để tỏ ra cao-hứng khoái-trá về Leora, người vợ xứng đáng của chàng. Chàng thốt ra vài lời âu-yếm, nhưng thiếu vẻ mẫn nòng, khen Madeline đẹp và có học thức rộng về văn chương, rồi trong lúc nàng còn ngo-ngác thấy vẻ lãnh-đạm của chàng, thì chàng đã bỏ ra về, lúc đó mới mười giờ. Nói tóm lại chàng đã hoàn toàn 'thành công' để có thể tự cảm thấy mình dẽ tiện một cách chó má, khôn nạn.

Chàng vội vã đi tìm Clif Clawson.

Chàng không nói gì với bạn về Leora cả.

Chàng sợ bạn cười và lấy làm tự phụ đã giữ được thái độ bình tĩnh khi bước vào phòng.

Clif Clawson dương ngời tựa vai vào thành ghế, hai chân không mang giày giếp gì, gác lên mặt bàn học, đọc truyện Sherlock Holmes đặt trên cuốn sách to tướng về Y-khoa của Osler mà chàng cho rằng chàng cần phải học.

- Clif ! Mình muốn uống một cái gì quá. Một ghê lên được. Xuống quán Barney xem có gì uống chơi đi.

- Ồ, anh nói nghe được quá, từ xưa đến nay bây giờ tôi mới nghe cậu thốt ra được một câu đáng tán thưởng, chẳng khác gì...

- Ồ, thôi im cái mồm đi cậu. Tớ đương bực mình đây.

- Á, chắc cậu Cả con bà Hai lại có truyện gì xích-mích với cô Chiêu nồn - nường Madeline rồi ! Nàng đã đối xử ác-nghiệt với Martykins bé bỏng rồi, có phải không ? Thôi được. Không đùa nữa. Nào đi. Làm một hợp vậy.

Đi đường, Clif kể ba câu truyện mới về giáo sư Robershaw, cả ba câu đều tục-tiểu, và hai câu thì bịa, ấy thế mà cũng làm cho Martin vui lên được một chút.

Quán Barney là một nơi chứa gá cợ bạc, một tiệm thuốc lá, và từ khi dân chúng địa

[REDACTED]

phương bỏ phiếu quyết định cấm rượu ở Mohalis thì đó là một nơi bán rượu lậu tuyệt hảo. Clif và bèn tay lông lá của Barney chào nhau hết sức trịnh-trọng :

- Ông Barney, tôi cầu xin Thượng-đế sẽ giáng những phúc lành của chiều hôm xuống cho ông, cho huyết-dịch của ông tuần-hoàn một cách tự do đều đặn, nhất là cho búi-oản quan-tiết của xích-cốt động-mạch của ông, do mối liên-quan đó, ông bạn tôi là giáo-sư Tiến sĩ Arrowsmith và chính tôi đây sẵn sàng vui lòng đùa chơi với một chai, cái thứ Hà-Lan Mối-Hương Tân Tử trú danh ấy.

- Thiên địa ơi ! Clif Clawson, công-tử quả thực là có một giọng du dương tao nhã. Về sau này khi công-tử đã đậu Bác-sĩ danh chiếm bằng vàng, nếu kẻ hèn này có cần phải của bớt một cánh tay đi, chắc chắn thế nào cũng phải chạy đến bác-sĩ và cứ nghe bác-sĩ nói tự nó cũng đã phải rụng rời ra. Thế bây giờ quý vị dùng Hà-Lan-Mối-Hương Tân Tử ?

Phòng ngoài của quán Barney trông rất ấn-tượng, trong bày một cái bàn đánh bài, từng chòng thuốc lá, thỏi xô-cô-la, cỗ bài cào, và báo thể-thao in giấy màu hường xếp đóng bừa bãi. Phòng trong giản-dị hơn ; chỉ có những thùng sô-da ngọt pha chút mùi thơm, một thùng đá lạnh lớn, và hai chiếc bàn nhỏ với mấy chiếc ghế khập khiễng. Barney để ở

một cái chai mang nhãn hiệu rõ ràng là "Bia Gừng" ra hai ly huyết-ky nguyên chất mạnh kinh khủng, Clif và Martin bung ly ra chiếc bàn ở góc phòng. Hơi rượu ngấm rất nhanh. Những nỗi buồn vô-vấn của Martin đã biến thành lạc quan. Chàng nói với Clif rằng chàng sắp viết một cuốn sách để trình bày lý-tưởng của chàng, nhưng thực ra thì trong lòng chàng tính sẽ tìm cách giải quyết khéo-léo vụ đính hôn với hai thiếu-nữ kia đi. Chàng đã có cách rồi ! Chàng sẽ mời Leora và Madeline cùng đi ăn cơm trưa với chàng, rồi chàng sẽ nói cho hai nàng biết sự thật để xem nàng nào thực sự yêu chàng. Chàng reo lên và gọi thêm một ly huyết-ky nữa; chàng khen Clif là một người bạn tốt; Barney là một nhà phước-thiện, ân-nhân của mọi người, rồi chàng lao đảo bước lại phòng điện-thoại đóng kín cửa lại, không để cho ai có thể nghe được truyện chàng nói.

Gọi đến Tổng-Y-Viện Zenith chàng gặp phải viên giám-thị thường trực về đêm, mà viên giám-thị này lại là người lạnh-lùng và đa nghi. "Giờ này đâu có phải là giờ gọi điện thoại cho một nữ điều-duỡng tập sự ! Mười một giờ rưỡi khuya ! Mà ông là ai kia chứ ? "

Martin cố giữ cho khỏi thốt ra câu "Đ. M. để ông nói cho mà nghe ông là ai ? " là câu phản ứng tự nhiên của chàng, và chàng

[REDACTED]

giải-thích rằng chàng thay lời bà cô bệnh hoạn của Leora, rằng bà già đáng thương này đương chán đời, và nếu viên giám-thị chịu nhận lấy trách-nhiệm giết một người đàn bà vô tội...

Khi Leora tới nghe điện thoại, chàng nói rất nhanh và rất bình tĩnh, cảm thấy tựa hồ như nhờ có nàng tới giúp chàng thoát khỏi vòng vây nguy hiểm của một đám người lạ mặt bu quanh chàng.

- Leora hả ? Sandy đây. Mai mười hai rưỡi, chờ anh ở Đại Lữ Quán nhé. Phải đến đấy. Cần lắm. Liệu thu xếp... bà cô ốm chẳng hạn.

- Thôi được, anh. Ngủ ngon nhé.

Nàng chỉ nói được có vậy.

Gọi về nhà Madeline, chàng phải đợi một lúc lâu mới được trả lời, giọng bà Fox ngái ngủ, rung rung nói :

- Dạ, dạ ?

- Martin đây ạ.

- Ai đó ạ ? Ai đó ạ ? Có chuyện gì thế ạ ? Có phải ông muốn gọi nhà bà Fox không ạ ?

- Dạ, phải ! Thưa bà, con là Martin đây ạ.

- Ồ, ồ, trời ơi, cậu ! Tôi đương ngủ say thì chuông điện thoại kêu dậy, và tôi

không nghe rõ cậu nói gì. Tôi sợ quá. Tôi tưởng có điện tín hay truyện gì cơ chứ. Tôi ngỡ có truyện gì xảy ra cho anh của Madeline. Thế, có truyện gì thế, cậu ? Ồ, lạ Trời không có truyện gì xảy ra nhớ !

Lòng tin tưởng của bà đối với chàng, tình thương của một bà già mất gốc, bỡ ngỡ ở nơi tha hương, làm cho chàng xúc cảm, chàng mất hết hơi men huyết-ky nó đã làm cho chàng tưởng mình là một tay lanh-lợi, hoạt-bát, bao nhiêu gánh nặng đời lại đè chiu lên chàng, và chàng thở dài rầu rĩ đáp rằng không, không có truyện gì xảy ra cả, mà chàng chỉ quên nói với Madeline một việc... chàng rất lấy làm tiếc đã phải gọi điện thoại khuya như vậy... và xin được nói chuyện với Madeline một phút thôi...

Rồi đến lượt Madeline lấp bắp :

- Sao, Martin, anh yêu, truyện gì thế ? Em mong không có truyện gì xảy ra cả ! Sao, anh, anh vừa ở đây về...

- Em cung à, anh quên không bảo em. Anh có... có một người bạn rất thân ở Zenith anh muốn giới thiệu với em...

- Anh nào thế ?

- Mai em sẽ biết. Nay em, anh muốn em vào trong đó để gặp... ăn cơm trưa với nhau. Em vào, (giọng chàng bỗng vui hẳn lên) em vào, anh sẽ thết em một bữa linh đình ở Đại Lữ Quán...

[REDACTED]

- Ồ, thế thì thích quá!

- ... Vậy anh muốn em gặp anh lúc mười hai giờ thiếu hai mươi ở trạm xe điện, ngã tư Đại Học. Được không ?

Nàng đáp hồ đồ :

- Ồ, thế thì em thích lắm... nhưng em lại có cái hẹn mười một giờ, và em không muốn thất hẹn, em hứa đi phố với May Harmon... nó muốn chọn một đôi giày đi với chiếc áo "kép dờ xin" cho nó hợp... và tụi em tính có lẽ đi ăn trưa với nhau ở Ye Kollege Karavanserai... và em cũng có ý đi coi xi-nê với nó hay với một con bạn nào đó. Mẹ bảo phim mới Alaska hay lắm, Mẹ vừa đi coi hồi chiều, và em muốn đi coi không có hết mắt, nhưng chả biết thế nào được, có khi em về thẳng ngay nhà để học và chả đi đâu cả...

- Này em hãy nghe đây ! Việc quan trọng lắm. Em có tin anh không ? Em có tới hay không, có hay không ?

- Sao, cố nhiên là em tin anh chứ còn gì nữa, anh yêu của em. Thôi được, em sẽ có tới đó. Mười hai giờ thiếu hai mươi, phải không ?

- Phải.

- Ở ngã Tư Đại Học ! Hay ở Tiệm sách Bluthman ?

- Ở Ngã Tư Đại Học !

Khi chàng rời phòng điện thoại ngộp hơi nghẹt thở, trở ra với Clif, câu "em tin anh"

ngọt-ngao và cau "em se co" ho-đo van còn
chơi nhau chát chúa trong tai chàng.

Clif hỏi :

- Có gì buồn thế ? Vợ chết rồi sao ?
Hay là tụi Giants lại thắng bàn thứ chín nữa
rồi ? Barney coi cậu bé phiêu-lưu nhà ta rầu
như xác không hồn. Mau mau rót cho cậu ấy
một ly rượu dâu khác đi. Này, thưa Bác-sĩ, nếu
cứ thế này mãi, Bác-sĩ nên mời một y-sĩ thì
hơn.

- Ồ, câm miệng đi. Martin chỉ nói có
vậy, và không có ý bắt lỗi bạn chút nào.
Trước khi gọi dây nói, sao mà chàng hăng hái
khoái hoạt thế; chàng khen Clif cò bạc giỏi,
và gọi Barney là lão Old Cimex lectularius,
thế mà bây giờ thì mặc cho Clif có làm đủ
mọi cách cho chàng vui, chàng cũng cứ ngồi
thù người ra suy nghĩ một hồi, rồi mới cần
nhắn bạn (trong lòng hơi có ý tự mãn) :

- Nếu mày biết được hết nỗi khổ tâm của
tao... tất cả những truyện rắc rối to một
thằng con trai mắc vương phải... chắc mày
không có ba-hoa mãi cái miệng như vậy !

Clif hoảng hồn :

- Này, khi già, nếu mày có mang công
mắc nợ, thì để thằng này đi xoay tiền cho.
Còn nếu... hay là mày với Madeline lại đi
quá đà rồi ?

- Mày làm tao phát tởm ! đầu óc mày bẩn

[REDACTED]

thiu quá lắm. Tao không đáng rờ đến bàn tay Madeline. Đối với nàng, tao chỉ có mỗi nước là kính phục nàng thôi.

- Cái gì mà dùng những chữ to lớn như vậy ! Nhưng nếu mày đã nói vậy thì cũng chẳng sao. Tao mong tao có thể giúp nàng được việc gì. Ồ ! Làm một châu nữa đây ! Barney ! Cho một ly nữa đây !

Hơi men bốc lên làm Martin lơ mơ bất cân, chàng đòi đánh ba sinh-viên năm thứ hai to lớn, làm Clif đâm lo, phải kéo chàng về nhà. Sáng tỉnh dậy, đầu nhức như búa bổ, và nhớ ra rằng chàng sắp phải dẫn Madeline đến chạm trán với Leora vào bữa cơm trưa.

V

Quãng đường nửa tiếng đồng hồ chàng phải đi với Madeline vào Zenith chẳng khác gì một đám mây đen trong cơn bão tố, một vật hiển nhiên làm cho chàng ngộp thở. Không phải chàng chỉ lo làm sao cho qua đi từng phút một, mà luôn cả một lúc ba mươi phút hải hùng lo-lắng hiện ra trong đầu óc chàng. Trong lúc chàng lo sửa soạn những lời lẽ khôn - ngoan khéo-léo chàng sắp phải đưa ra trong hai phút

sắp tới, thì tai chàng còn nghe văng vẳng thấy những lời vụng-về đại-dột chàng vừa nói xong hai phút vừa qua. Chàng tìm hết cách để làm cho nàng không để ý tới "người bạn rất thân của chàng" mà nàng sắp gặp. Chàng hờ hững tưởng mình khôn-ngoan tá cho nàng nghe một đêm ở quán Barney; chàng cố tỏ ra mình kỳ-quặc mà không được, và khi Madeline thuyết cho một chập về những cái hại của rượu chè, và những cái hại dần-dú với những kẻ vô hạnh, chàng thấy yên tâm được phần nào; nhưng chàng vẫn không đánh lạc được ý nghĩ của nàng về việc nàng đang quan tâm đến.

- Mình sắp gặp ai thế hở anh ? Sao mà anh bí mật thế ? Ồ, anh Martin, chắc anh định dẫn em phải không ? Có thực mình đi để gặp người ta không ? Hay anh chỉ muốn trốn Má đi ăn uống với nhau một lúc ở Đại Lữ Quán ? Ồ, hay quá ! Em vẫn cứ thèm đến ăn uống một bữa ở Đại Lữ Quán. Cố nhiên em biết như vậy là lố bịch, nhưng vẫn thấy hấp dẫn và... Em đoán như vậy có đúng không cung ?

- Không. Có người ta thực mà... Ồ, mình đi để gặp người ta thực mà !

- Vậy sao anh không nói ngay cho em biết người ta là ai ? Nói thực với anh chứ, anh làm cho em sốt cả ruột.

- Thôi được, để anh nói cho mà biết. Người ta không phải là Đản Ông, mà là Đản Bà.

- Ồ !

- Chà là... Em đã biết rồi đó, công việc buộc anh phải đến các bệnh-viện, và có mấy cô điều-dưỡng ở Zenith giúp được nhiều việc cho anh ghê lắm. (Lòng chàng hồi hộp ; mắt đau nhức. Thấy không thể nào tránh được nỗi đau khổ của bữa ăn sắp tới, chàng tự nhủ tại sao lại cứ cố chống-cự lại hình-phạt ấy). Đặc biệt là trong số có một cô kể ra thực là dị thường. Cô ấy học được rất nhiều về phương-pháp điều-dưỡng bệnh-nhân, và đã chỉ dẫn cho anh thấy rất nhiều bệnh trạng đáng chú ý, cô ấy có vẻ dễ thương... tên cô ấy là Leora-hình như họ Leo gì đó... và cô ấy rất... Bà cô ấy là một trong những người có danh-vọng lớn ở North Dakota... giàu kinh-khủng... chủ ngân-hàng lớn... anh đoán cô ấy có đi học điều-dưỡng chẳng qua chỉ để tham-dự một phần vào công việc thế-giới. (Chàng đã dùng giọng nói thi-vị của chính Madeline). Anh cho rằng em và cô ấy có thể cũng thích quen biết nhau. Em vẫn thường bảo ở Mohalis sao mà hiếm các cô thật sự biết thương thức... thương-thức lý-tưởng mà, em có nhớ không ?

- Co-ó. (Madeline vừa đáp vừa chăm chú ngó ra một vật gì ở đằng xa, ngó thì ngó đấy thôi chứ bất luận là vật gì đi chăng nữa, nàng có thiết-tha gì đâu). Cố nhiên là em thích gặp lắm. Bất luận một người nào của anh... Ồ, anh Martin ! Mong rằng anh không có tán tỉnh, không có bắt bạt quá thân mật

với tất cả các cô điều-duỡng ấy. Riêng em, cố nhiên là em không biết chút gì về truyện đó, nhưng em nghe người ta nói có một vài nữ điều-duỡng làm điếm hẳn hoi.

- Nói vậy, để anh nói cho em biết ngay, Leora không phải là hạng người đó.

- Em tin chắc là như vậy, nhưng... Ồ, Martykins, chắc anh không đến nỗi ngốc để các cô điều-duỡng ấy lấy anh làm trò đùa? Em nói như vậy là vì anh. Họ có cái lợi ghê-gớm. Còn như Madeline khốn - khổ này đâu có được phép đi phát-phơ vào các phòng đàn ông để... này nọ, và anh tự cho là giỏi tâm-lý lắm, anh Mart à, nhưng nói thực chứ, một người đàn bà nào hơi khôn-ngoan một tý cũng có thể xỏ dây vào lỗ mũi anh dễ như chơi.

- Anh chắc anh biết giữ mình, em đừng lo!

- Ồ, ý em muốn nói... không, em không có ý nói như vậy... Nhưng em mong rằng cái cô Leora ấy... nếu anh mến cô ấy thì chắc em cũng sẽ mến cô ấy, nhưng... em là người yêu duy nhất của anh, mãi mãi... lúc nào em cũng vẫn là người yêu của anh, có phải không, anh?

Madeline, một cô gái đoan-trang mà lúc đó cũng quên cả những người qua đường, nâng nắm lấy bàn tay chàng. Giọng nàng nghe có vẻ bàng-hoàng sợ-hãi, đến nỗi chàng đương giận nàng có ý nghĩ không đẹp đối với Leora, bỗng dâm ra đau-khổ. Vô tình, ngón tay cái nàng bấm mạnh vào mu bàn tay chàng rất đau.

[REDACTED]

Chàng cố làm ra vẻ âu yếm, nói :

- Sao lại không... hử đi chú lại...chết
chưa, em coi kia, cái mũ hàng ghế bên kia
đường nhìn mình kia kia.

Dầu sau này chàng có phạm những tội bất
trung thất tín thế nào đi nữa thì bây giờ
trước khi đi tới Đại Lữ Quán chàng cũng đã
bị trừng phạt xứng đáng quá rồi.

Đại Lữ Quán, năm 1907, là lữ quán tốt
nhất ở Zenith. Các khách thương thường so
sánh nó với Nhà Hàng Parker House, Nhà Hàng
Palmer House và khách sạn West Hotel. Nhưng
từ khi có Lữ Quán Thornleigh với cái vẻ đơn
giản một cách ngạo-nghe của nó, thì Đại Lữ
Quán mỗi ngày một lụi đi; bây giờ sàn nhà
cảm thạch thì bẩn thỉu, những nơi thếp vàng
thì hoen ố và những bộ ghế bành đồ sộ bọc
toàn da thì sứt chỉ, đầy tàn thuốc lá, chỉ để
cho bọn lái ngựa ngồi. Nhưng trong thời kỳ
hung-thịnh thì đó là một tửu-quán tráng - lệ
vào bậc nhất giữa Chicago và Pittsburgh; một
cung điện Á-đông, lối ra vào là một dãy cổng
tò-vò toàn bằng cảm-thạch, hội - khách - sảnh
xây cao ngất từ một nền cảm thạch trắng và
đen, vượt trên những lan-can bằng sắt luyện,
mạ vàng, lên tới bảy tầng lầu, lấp kiếng màu
lục, màu hồng, màu trân-châu, và hổ-phách.

Họ thấy Leora trong Hội-Khách-Sảnh, người
bé xíu ngồi trên chiếc ghế có bọc đệm xây

quanh một chiếc cột tròn. Nàng chăm chú nhìn Madeline và im lặng, chờ đợi. Martin thấy Leora ăn mặc bê-bối khác thường - bê-bối là chữ của chính chàng. Chàng không quan-tâm đến bộ tóc màu mật ong của nàng bù - xù chụp dưới chiếc mũ đen, trông như chiếc nấm chẳng có vẻ gì cá, nhưng chàng nhận thấy và phát tức lên về sự tương-phán của cái áo mắt chiếc khuy thứ ba của nàng, chiếc váy kẻ ô vuông, và chiếc áo dắc-kết "mặt vện" màu nâu lợt, đối với bộ áo sọc xanh thanh-lich của Madeline. Tuy vậy không phải chàng phát tức lên với Leora. Chàng ngắm kỹ hai nàng một lượt (ngắm một cách bần-khoăn khao-khát, chứ không phải ngắm một cách cao-kỳ của một chàng trai tự-phụ kén-chọn), chàng thấy giận Madeline hơn bao giờ hết. Nàng ăn mặc đẹp hơn như vậy là một điều lẳng nhục khinh người, và lòng thương yêu của chàng dồn cả về Leora để che chở nàng, dùm bọc nàng.

Trong khi đó, chàng áp-úng :

-... thiết-tưởng hai cô cần biết nhau...
Xin giới-thiệu cô Madeline với cô Leora....
Khao một bữa... kể số hên này có những hai
nàng Công Chúa Sheba...

Miệng thì nói như vậy mà trong lòng chàng thì nghĩ thầm : "Ôi ! Đau khổ ?"

Hai nàng chưa kịp nói được với nhau một lời nào, thì chàng đã lùa cả vào gian phòng ăn khét tiếng của Đại-Lũ-Quán, đầy những chúc

[REDACTED]

đài mạ vàng, ghế bọc nhung đỏ, dao nĩa bạc và những lão già Da đen hầu bàn, mặc đồng phục màu lục viền kim-tuyến. Quanh tường treo một dãy những bức tranh cảnh đẹp ở Pompeii, Venice, Lake Como, và Versailles.

Leora thò-thẻ :

- Phòng đẹp quá !

Madeline cũng có vẻ như định nói một câu tương-tự nhưng dài hơn, song nàng lại ngấm những bức tranh một lần nữa và nói :

- Vâng, phòng thật là rộng...

Chàng gọi món ăn, lòng phập phồng lo sợ muốn chết đi được. Chàng đi vay được bốn đô-la để trả tiền ăn bữa đó, kể cả tiền cho bồi nữa, nhưng xem chùng chỉ nội mấy món ăn ngon mà chàng chọn cũng đã hết nhẵn cả bốn đô-la rồi. Trong khi chàng còn tự hỏi không biết "Purée St. Germain" là cái món gì và anh hầu bàn đứng ngó ở đằng sau lưng chàng trông đến khả ố, thì Madeline mở đầu câu truyện giọng lễ phép nghe mà phát sợ.

- Chị... Leora. Thưa chị, ông Arrowsmith có nói cho em biết rằng chị là một nữ điều dưỡng.

- Vâng, một thú điều dưỡng.

- Thưa chị, chị thích nghề đó ?

- Dạ... vâng... vâng, tôi thấy cũng thích.

[REDACTED]

- Làm giảm bớt nỗi đau khổ của nhân loại, em chắc phải là một công việc tuyệt diệu. Cố nhiên, công việc của em... em đương chuẩn bị lấy bằng Tiến-sĩ Văn-chương Anh... (Nàng làm tựa hồ như nàng sắp sửa lãnh hàm Bá tước...) kể ra cũng khô khan và lẻ loi. Em phải thông hiểu hết mọi sự tiến triển của ngôn ngữ này, và đủ thứ này thứ khác. Với chị, học theo lối thực hành, em chắc chị thấy cái học của em ngớ ngẩn lắm nhỉ ?

- Dạ, chắc thế... dạ, không; chắc là thích thú lắm.

- Chị... Leora, chị quê ở Zenith ?

- Không ạ, em quê ở... một tỉnh nhỏ. Dạ, không đáng gọi là một tỉnh... North Dakota.

- Thưa, thế ạ... về miền Tây.

- Ồ, vâng... Thưa thế chị có định ở miền Đông lâu không ạ ?

Đúng là câu một người anh họ của Madeline ở New York đã hỏi nàng và nàng giận lắm(1)

- Dạ, em không... vâng, em nghĩ có lẽ em sẽ ở đây một thời gian.

- Thưa thế chị, hự, chị có thấy thích ở đây không ạ ?

---

(1) Người miền Đông vẫn thường coi người miền Tây là lạc hậu.

[REDACTED]

- Ồ, thưa có, thích lắm ạ. Những thành phố lớn như thế này... Được xem biết bao nhiêu thú.

- Lớn ? Vâng, em cho tất cả đều tùy theo quan-niệm của mỗi người, thưa có phải như thế không ạ ? Em vẫn cứ cho Nữu-Uớc là lớn nhưng... Cố nhiên... Chị có thấy sự tương-phản với North Dakota là thích thú không ạ ?

- Dạ, cố nhiên là có khác.

- Chị cho biết North Dakota như thế nào. Em vẫn muốn biết mấy cái xứ miền Tây ấy ra sao. (Madeline lại ăn cắp lời văn của ông anh họ nàng một lần nữa). Đại khái chị có ấn-tượng gì về cái tỉnh ấy ?

- Em thấy có lẽ em chưa hiểu rõ ý chị muốn biết như thế nào ?

- Em muốn biết cái cảm tưởng tổng quát, cái... ấn tượng ?

- Dạ, nó có nhiều lúa và nhiều dân Thụy-Điển.

- Nhưng ý em muốn... Em chắc người ở đó, cương-cường, hùng dũng ghê gớm lắm, so với người miền Đông này.

- Em không... Dạ, vâng, có lẽ thế.

- Chị có quen biết nhiều người ở Zenith không ?

- Không lấy gì làm nhiều lắm.

- Ồ, chị có quen Bác-sĩ Birchall coi về giải phẫu ở bệnh viện chị không ? Ông ấy rất tử tế, không những là một nhà giải phẫu giỏi mà tài hoa ghê lắm. Ông ấy hát thực là tuyệt,

gia đình ông ấy thực là tốt ghê lắm.

- Không. Chắc em chưa gặp ông ấy lần nào.

- Ồ, chị phải gặp mới được. Và ông ấy chơi ten-nít thực là cừ-khôi, tuyệt-diệu. Kỳ nào ông ấy cũng đi dự tiệc của những nhà tỷ phú ở Royal Ridge. Khôn ghê lên được !

Đến mãi bây giờ Martin mới xen vào câu chuyện :

- Khôn ! Ông ấy mà khôn ? Ông ấy chả có một chút gì gọi là thông minh.

- Ồ, cái chú bé này, tôi đâu có dùng tiếng "khôn" với cái ý nghĩa ấy !

Thế là chàng lại ngồi trở ra một mình, chẳng biết nói gì nữa, và nàng lại quay sang Leora hăm hở hỏi Leora có biết cái cậu con trai ấy của ông luật sư cố-vấn của một công-ty kia không, có biết cô hoa khôi mới nổi danh ấy, cái tiệm mũ ấy, câu-lạc-bộ ấy không. Nàng nói một cách rất là thông thạo những nhân vật vẫn được coi là trọng yếu của Xã-Hội Zenith, tên tuổi thường ngày vẫn được người ta nhắc tới trong mục Hoạt Động Xã Hội của tờ Thời Luận. Martin phải ngạc nhiên về sự thông thạo ấy của nàng, chàng nhớ một lần nàng có đi dự một Dạ hội từ thiện ở Zenith nhưng chàng không ngờ rằng nàng lại thân với giới thượng lưu ở đây. Chắc chắn là Leora chưa bao giờ nghe đến tên những nhân vật quan trọng ấy, mà cũng chưa bao giờ đi dự

[REDACTED]

thính những buổi hòa nhạc, diễn thuyết, độc tấu, mà Madeline hình như chiều nào cũng tham dự.

Madeline khẽ nhún vai nói :

- Dạ... cố nhiên là với những vị bác-sĩ và những người khéo quyến rũ mà chị gặp ở bệnh viện, em chắc chị thấy những buổi diễn thuyết nhạt nhẽo ghê lắm... (Rồi bỏ Leora, nàng quay sang nhìn Martin với vẻ ân cần khích lệ), anh có định nghiên-cứu gì thêm với mấy con thỏ không ?

Chàng đã đến lúc cần phải tàn nhẫn. Chàng có trở mặt ngay thì việc mới có thể xong được :

- Madeline ! Anh để cho hai người gặp nhau vì... Chẳng biết hai người có cảm tình với nhau không, nhưng anh mong là có, vì anh đã... ồ, anh khỏi cần phải tự bào chữa làm gì. Anh không thể tự bào chữa được. Anh đã... hứa hôn với cả hai, và anh muốn biết...

Madeline đứng phắt ngay lên. Trông nàng chưa bao giờ kiêu hãnh và đẹp như bấy giờ. Nàng nhìn hai người, rồi bước đi, không nói năng gì cả. Nhưng rồi nàng quay lại, quàng vai Leora và cúi xuống hôn nàng : "Chị, em lấy làm buồn cho chị. Chị mua nợ vào thân ! Chị bé bỏng đáng thương" Nói xong nàng đi luôn, mặt vênh lên.

Martin lo sợ cúi gầm mặt xuống, không dám nhìn Leora.

Chàng thấy tay nàng đặt lên tay mình. Chàng nhìn lên. Nàng mỉm cười, dễ-dàng, hơi trào-lộng.

- Sandy, em nói để anh biết không bao giờ em chịu từ bỏ anh đâu. Cứ cho là anh tệ như Chị ấy nói đi ; em thấy em cũng điên thật... trăn-tráo thật. Nhưng anh là của em ! Và em nói để anh biết là anh đừng có hứa hôn với ai nữa, vô ích. Em thì móc mắt nó ra ! Mà bây giờ anh cũng đừng tưởng là mình ghé góm lắm ! Xem chừng cũng ích kỷ lắm đấy. Nhưng em không cần. Anh là của em !

Chàng nói lung-tung truyện nọ truyện kia, nhạt-nhẽo, nhưng đối với họ thì là hay.

Nàng ngẫm-nghĩ một lúc rồi nói :

- Em thấy chúng mình gần nhau hơn là anh với Chị ấy. Có lẽ anh thích em hơn vì anh có thể bắt nạt em được... vì em thì đeo-duổi anh mà Chị ấy thì chẳng bao giờ đeo-duổi anh cả. Và em biết là công việc của anh đối với anh quan-trọng hơn, so với em, mà có lẽ so với chính anh cũng quan-trọng hơn nữa. Nhưng em thì dằn-dộn và tầm-thường. Chứ không như Chị ấy. Có điều, em thì em mê anh kinh-khủng (có trời biết vì lẽ gì, nhưng em mê thực), còn Chị ấy thì có đủ khôn-ngoaan để làm cho anh

mê Chị ấy và đeo đuổi Chị ấy.

- Không ! Anh thề không phải là tại anh có thể bắt nạt em, Leora em ạ... anh thề như vậy... Anh không nghĩ như vậy. Em yêu, em đừng có... nhất định là đừng có nghĩ rằng Madeline hơn em. Nàng chỉ có bề ngoài còn... Ồ, thôi đừng nói đến nữa ! Anh đã tìm thấy em ! Đòi anh bây giờ mới bắt đầu !